

MICHAEL CUNNINGHAM

GECE İNİRKEN

ROMAN

Çeviri: PÜREN ÖZGÖREN

MICHAEL CUNNINGHAM

GECE
İN ERKEN

Can Yayınları 1977

By *Nightfall*, Michael Cunningham

© 2010, Mare Vaporum Corp.

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mayıs 2011

Bu kitabın 1. baskısı 3000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Ekely

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Ekosan Matbaası

ISBN 978-975-07-1311-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

MICHAEL CUNNINGHAM

GECE
İNİRKEN

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Püren Özgören

Michael Cunningham'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Saatler, 2000

Dünyanın Sonundaki Ev, 2003

MICHAEL CUNNINGHAM, 1952 yılında Cincinnati, Ohio'da doğdu. Üniversite ve yüksekisans öğrenimini Stanford Üniversitesi ve Iowa Üniversitesi'nde tamamladı. Iowa'daki öğrenciliği sırasında *Atlantic Monthly* ve *Paris Review* dergilerinde kısa öyküleri yayımlanmaya başladı. Beyazperdeye de uyarlanan ünlü romanı *Saatler* ile 1999'da Pulitzer Roman Ödülü, PEN/Faulkner Ödülü, Gay, Lezbiyen, Biseksüel ve Transseksüel Roman Ödülü'nü aldı. *Dünyanın Sonundaki Ev*, *Golden States* (Altın Devletler), *Flesh and Blood* (Kanlı Canlı), *Specimen Days* (Örnek Günler) adlı romanların yazarı olan Cunningham, Provincetown, Massachusetts Güzel Sanatlar Merkezi'nde ve Brooklyn College'da yaratıcı yazarlık dersleri verdi. New York'ta yaşayan yazar şimdi de Yale Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersleri veriyor.

PÜREN ÖZGÖREN, 1984'ten bu yana, aralarında Yukio Mişima'nın *Bereket Denizi Dörtlemesi*, Henry Miller'ın *Çılgın Üçlü*, Lawrence Durrell'in *Kara Defter*, Ernest Hemingway'in *Cennet Bahçesi*, Toni Morrison'un *Cennet ve Sevilen*, Susan Sontag'ın *Amerika'da*, Halit Hüseyini'nin *Uçurtma Avcısı*, Janet Wallach'ın *Çöl Kraliçesi* adlı kitaplarının da bulunduğu pek çok yapıtı dilimize kazandırdı.

Bu kitap Gail Hochman ve Jonathan Galassi için

“Güzellik, terörün başlangıcından başka bir şey değildir.”

RAINER MARIA RILKE

Bir parti

Mistake¹ bir süreliğine kalmaya geliyor.

“Mizzy’ye kızgın mısınız?” diyor Rebecca.

“Tabii ki hayır,” diye yanıtıyor Peter.

Turist faytonlarını çeken, yaşı belirsiz atlardan birine, Broadway’in yukarısında bir yerde araba çarpmış, bu kaza ta Liman İşletmesi’ne kadar bütün trafiğin kilitlenmesine yol açmış, buysa Peter ile Rebecca’nın gecikmesine neden olacak.

“Belki de ona Ethan deme vakti geldi,” diyor Rebecca. “Ona bizden başka Mizzy diyen kalmadığına, her bahse varım.”

Mizzy, yani Mistake’in kısaltılmışı.

Taksinin dışında, güvercinler bir Sony reklam panosunun yanıp sönen mavisinde, yüksek sesle gurulduyorlar. Yere kadar uzanan, kirli paltolu, yaşlıca, sakallı, kendince bir haşmeti olan bir adam (heybetli, topluca bir Buck Mulligan?), içinde çeşitli şeyler bulunan, çeşitli çöp torbalarıyla dolu bir alışveriş arabasını itiyor, otomobillerden çok daha hızlı yol alıyor.

Taksinin içinde, havayı bir oda parfümünün uyuşuk-

1. (İng.) Hata, yanlışlık. (Ç.N.)

çasına baskın kokusu doldurmuş; alttan alta çiçeksi bir rayiha, ama akla “baygın” diye nitelenebilecek, kimyasal bir bileşimden daha fazlasını getiremediği de kesin.

“Ne kadar kalacağını söyledi mi sana?” diye soruyor Peter.

“Emin değilim.”

Kadının bakışları yumuşuyor. Mizzy (*Ethan!*) için gereğinden fazla endişelenmek, bir türlü kıramadığı bir alışkanlık.

Peter konuyu uzatmıyor. Kim bir partiye bir tartışmanın ortasında gitmek ister ki?

Midesi bulanıyor, kafasının içinde bir şarkı sekmekte. *Yelken açıyorum uzaklara, bakir denizde ucu açık bir rotaya...* Bu da nereden çıktı şimdi? Üniversiteden beri *Styx* dinlememişti.

“Ziyaretine bir sınır koymalıyız,” diyor.

Kadın içini çekiyor, elini hafifçe erkeğin dizine bırakıyor, camdan dışarıya, artık bir gıdım ilerleyemedikleri Sekizinci Cadde’ye bakıyor. Rebecca keskin, güçlü yüz hatlarına sahip bir kadın – sıklıkla güzel bulunuyor, ama “sevimli” asla. Peter’in hasisliğini hoş görürcesine, onu bu yüzden avuturcasına yaptığı şu küçük jestlerin farkında olabilir de olmayabilir de.

Başımın üstünde bir melek topluluğu belirdi.

Peter dönüp kendi camından dışarıya bakıyor. Yan şeritteki arabalar da milim milim ilerlemekte. Hafiften hırpalanmış, Toyotamsı, mavi bir şey yanları sıra sürünmekte, içi genç erkeklerle dolu; yirmili yaşlardaki, şamatacı gençler bangır bangır bir müziğin sesini öylesine açmışlar ki, Peter yaklaşırlarken, gümbürtünün taksiyi sarstığını hissediyor. Arabaya altı, yo yedi kişi birden sığılmış, sesleri duyulmasa da, bir ağızdan bağırıyor ya da şarkı söylüyorlar; cuma gecesine hazırlanmış, yerinde duramayan, azgın delikanlılar, saçlar çatal çatal jölenenmiş, şama-

ta yaptıkça, ellerini kollarını salladıkça, şurada burada gümüş kabaralar, zincirler parlıyor. Onların şeridindeki trafik açılıyor, araba yanlarından geçip giderken, Peter arka koltukta tepinen dört kişiden birinin aslında yaşlı bir adam olduğunu görüyor, görür gibi oluyor; adam uçları diken diken, siyah bir peruk takmış, diğerleriyle birlikte haykırsa, itişip kakışsa da, dudakları ince, yanakları çökük. Kolunu, yanına sıkışmış delikanlının ensesine doluyor, kulağına bir şeyler haykırıyor (Peter'ın gözüne ilişen o anlık parıltılar, dış kaplamaları mı?); sonra, akan trafikle birlikte, uzaklaşıyorlar. Hemen ardından da, çıkardıkları gürültünün halesi, peşleri sıra çekiliyor. Şimdi taksinin yanında, bir teslimat kamyonetinin kahverengi cüssesi var; üzerinde bir çiçek firmasının altın yaldızlı, ayakları kanatlı tanrısı. Çiçekler. Biri çiçek almak üzere.

Peter, Rebecca'ya dönüyor. Delikanlı kılıklı, yaşlı bir adam, *birlikte* gözlemlenecek bir şey; sonradan anlatılacak bir öykü değil, öyle değil mi? Dahası, onlar hırçınlaşabilecek bir tartışmanın arifesinde değil miydi? Uzun bir evlilikte, her çeşitten havayı, ortamı koklamayı öğrenirsin.

Rebecca onun ilgisini yeniden taksinin içine çevirdiğini hissetti. Erkeğe boş gözlerle bakıyor, onu görmeyi pek de beklemiyormuş gibi.

Karısından önce ölürse, kadın bulunduğu herhangi bir odada, onun bedenden ayrılmış varlığını sezebilecek mi?

“Merak etme,” diyor Peter. “Onu sokağa atacak halimiz yok ya.”

Kadının dudakları ciddiyetle büzülüyor. “Yo, gerçekten, ona *bazı* sınırlar koymamız gerek,” diyor. “Canının her çektiğini, her seferinde ona sunmak, hiç de iyi bir fikir değil.”

Bu da ne şimdi? Ansızın, yolunu yitirmiş kendi kardeşi yüzünden *onu mu* paylıyor bu kadın?

“Sence yatılı misafirlikte makul süre ne kadardır?” diye soruyor; sesindeki hiddeti karısının fark etmediğini görünce, afallıyor. Bunca zaman sonra, nasıl olur da bir-birlerini bu kadar az tanırlar?

Rebecca duraksıyor, düşünüyor, sonra unuttuğu bir angaryayı anımsamışçasına, çabucak öne eğilip şoföre soruyor: “Bunun atla ilintili bir kaza olduğunu nasıl anladın?”

Peter kapıldığı ani kızgınlık nöbetine karşın, kadınların erkeklere böyle, kavga filan aranmaksızın, dümdüz sorular yöneltme becerilerine hayranlık duymadan edemiyor.

“Taksi durağındaki sevk görevlisi haber verdi,” diyor sürücü, bir parmağını kulaklığına doğru sallayarak. Kel kafası esmer ensesinin kaidesine vakarla oturmuş. Onun da, elbette, kendi hikâyesi var ve bu hikâye, aracının arka koltuğundaki iyi giyimli, orta yaşlı çifti kesinlikle içermiyor. Ön koltuğun arkasındaki levhaya göre, adı Rana Saleem. Hindistan? İran? Geldiği yerde belki de bir doktordu. Ya da bir işçi. Ya da bir hırsız. Bilmenin yolu yok.

Rebecca başını tamam anlamında sallıyor, koltuğunda geriye yaslanıyor. “Benim aklımdan geçenler, başka tür sınırlamalar,” diyor.

“Ne tür?”

“Sonsuza kadar başkalarına yaslanamaz. Hem, biliyorsun, hepimiz şu malum şey için kaygılanıyoruz.”

“Sence bu konuda ablası ona yardımcı olabilir mi?”

Rebecca gözlerini kapıyor; şimdi, *şimdi* alındı, iyi mi, tam da kocasının tek amacı şefkat göstermekken?

“Niyetim iyiydi,” diyor Peter. “Yaşamını değiştirmesine yardım edemezsin, bunu kendisinin istemesi lazım. Demek istediğim, bir uyuşturucu bağımlısı, dipsiz kuyuya benzer.”

Kadının gözleri hâlâ kapalı. “Tam bir yıldır uyuşturucu kullanmıyor. Ona uyuşturucu bağımlısı demeye ne zaman son vereceğiz?”

“Hiç dedik mi, emin değilim.”

Peter mutaassıplık mı taslamaya başladı yoksa? Tanrı bilir nereden kaptığı, şu 12 aşamalı, tartışılmaz gerçeklik önermesini mi yumurtluyor?

Gerçeğin sorunu, genellikle ılımlı ve basmakalıp olmasıdır.

“Belki biraz durulmaya, istikrara kendisi de hazırdır,” diyor Rebecca.

Eh, belki. Mizzy yolladığı elektronik postada, sanatla ilgili bir şey yapmak istediğini haber verdi. Sanatla İlgili Bir Şey, yani inandırıcı, ciddi bir niyet beslemediğini her haliyle belli ettiği bir uğraşı. Önemli değil. Mizzy’nin yaratıcı, işe yarar en küçük bir eğilimini dile getirmesi bile, insanları (bazılarını) memnun ediyor.

“Öyleyse, aradığı istikrara kavuşması için elimizden geleni yaparız,” diyor Peter.

Rebecca onun dizini sevgiyle sıkıyor. Kocasının aferin’i hak etti.

Arkalarında, biri kornaya basıyor. *Bunun* ne işe yarayacağını sanıyor acaba?

“Burada inip metroya mı binsek?” diyor karısı.

“Geç kalmak için mükemmel bir gerekçemiz oldu.”

“Bu durumda, *geç* kalkmamız mı gerekecek dersin?”

“Kesinlikle hayır. Mike kafayı bulup sana musallat olamadan, seni oradan çıkaracağım, söz.”

“Harika olur bu.”

Sonunda Sekizinci Cadde ile Güney Central Park’ın kesiştiği köşeye varıyorlar; kazanın izleri henüz ortadan kaldırılmamış. Orada, yanıp sönen ışıldakların, taşınabilir payandaların gerisinde, trafiği Columbus Meydanı’na

yönlendiren iki polisin arkasında, kaza yapan araba duruyor; belli bir açıyla Elli Dokuzuncu Cadde'ye doğru savrulmuş, beyaz bir Mercedes, ışıldaklar yüzünden rengi parlak pembeye çalıyor. Siyah muşambanın altındaki de, atın ölüsü olmalı. Katranlı, ağır muşamba, hayvanın kış kısmında kabarık. Kabarıklığın geri kalanı herhangi bir şeye ait olabilir.

“Aman Tanrım,” diye fısıldıyor Rebecca.

Peter anlıyor: Her kaza, dünyanın zarar verme kapasitesini anımsatan her şey, karısının, daha doğrusu her ikisinin de kısacık bir an Bea için paniklemesine neden oluyor. Kızları, onlara haber vermeden New York'a gelmiş olabilir mi? Asla yapmayacağı şey olsa da, acaba, kalkıp bir faytona binmiş olabilir mi?

Ebeveyn olmak, anlaşıldığı kadarıyla, ömrünün sonuna kadar endişelenmek demek. Kızınız yirmi yaşında, coşkulu, anlaşılabilir bir öfkeyle dolup taşan, Boston'da, yani dört yüz kilometre uzakta, ahım şahım bir yaşam sürmeyen biri olsa bile. Özellikle de o zaman.

“Bu atlara araba çarpacağı insanın hiç aklına gelmiyor,” diyor. “Aslında onları kanlı canlı hayvanlar olarak düşünmüyorsunuz.”

“Bu başlı başına bir... mesele. Bu atların gördüğü muamele, yani.”

Elbette öyle. Rana Saleem buralarda geceleri çalışan bir taksici. Sokakları, ayaklarına doladıkları çaputlarla arşınlayan, yoksul erkekler, kadınlar görüyor. Arabaları çeken atların da içler acısı bir hayatı olmalı; toynakları beton yüzünden muhtemelen çatlıyor, yarılıyordur. Her şeye rağmen işine gücüne bakman, canavarlık değil mi?

“Öyleyse bu olay, atların hakkını savunan hayvanseverlerin işine gelecek,” diyor Peter.

Sesi neden böyle duygusuz çıktı? Amacı ateşli konuşmaktı, katı değil; ses tonundan kendisi bile dehşete

düştü. Bazen, anadilinin vurgularına yeterince hâkim olmadığı duygusuna kapılıyor; kırk dört yaşında, Peterce-
sinin hâlâ tam anlamıyla akıcı olmadığı duygusuna.

Yo, daha kırk üç yaşında. Neden habire yaşını büyütüp duruyor ki?

Yo, dur, geçen ay kırk dördüne bastı.

“O zaman, belki de zavallılık boşu boşuna ölmemiştir,” diyor Rebecca. Bir parmağının ucunu, avuturcasına Peter’in çenesinde gezdiriyor.

Hangi evlilik sayısız eklemlemeden, jestten oluşan bir dil, dış ağrısı kadar keskin bir tanınma, bilinme duygusu içermez ki? Ve mutsuzluk, elbette. Hangi çift mutsuz değildir ki – en azından, zaman zaman? Hal böyleyken, nasıl oluyor da boşanma oranları, zamane diliyle, tavana vuruyor? Kim bilir ne kadar mutsuz, perişan olmalısın ki, bilfiil ayrılmayı, kendi yoluna gidip hayatını artık seni böylesine mutlak bir biçimde tanıyan birinden yoksun bir halde sürdürmeyi göze alabilesin?

“Rezillik,” diyor taksi sürücüsü.

“Ya, öyle.”

Öte yandan, Peter tabii ki enkaza dönmüş arabadan ve atın ölüsünden büyülendi. New York’un kekremesi zevklerinden biri değil mi bu? Evet, tam bir keşmekeş; tıpkı Courbet’in Paris’i gibi. Kent pis ve ağır kokulu; zararlı. Leş gibi ölümlülük kokuyor.

Her şey bir yana, atın üstünün örtülmüş olmasına üzgün. Görmek istiyor; ortaya çıkmış sarı dişler, sallanan dil, kaldırımdaki kapkara kan. Şu geleneksel, marazi meraktan, ama aynı zamanda... kanıt olsun diye. Çünkü Rebecca’yla ikisi, salt bir hayvanın ölümü yüzünden rahatsız olmakla kalmayıp, bir nebze de olsa bu işe bulaştıklarını hissediyorlar; atın ölümü onları, bizzat görme heveslerini de kapsıyor. Hepimiz, illa da cesedi görmek istemez miyiz? Dan’le birlikte Matthew’nun cesedini yı-

karlarken (aman Tanrım, neredeyse yirmi beş yıl önce!), daha sonra Dan'e, daha doğrusu hiç kimseye, asla bahsetmediği, belli bir coşku hissetmemiş miydi?

Taksi sürünerek Columbus Meydanı'na çıkıyor, hızlanıyor. Granit sütunun tepesindeki Christopher Columbus (sonuçta onun da bir kitlese katil, soykırımcı olduğu ortaya çıktı, değil mi?) heykeli, atın cesedini bekleyen işildaklar yüzünden, hafif pembeye çalıyor.

Onları melek sandım, oysa bir de baktım, biz falan filan falan, doğruca göğe yükseldik...

* * *

Bir partinin amacı, partiye gidilmiş olmasıdır. Ödülse daha sonra, baş başa yemeğe çıkmak, ardından da yine eve dönmektir.

Ayrıntılar değişir. Bu geceki partide, ev sahibeleri Elena Petrova var (kocası hep uzaklarda, bir yerlerde, ne yaptığını sormamak belki de en iyisi); kadın zeki, gü-rültücü, küstahça pespaye (Peter'la Rebecca arasında sürüp giden bir tartışma: Elena mücevherden, dudak boyası ve gözlüklerden *anlıyor mu*, yoksa bir *beyanat mı* veriyor, bu kadar zengin ve zeki olup da *anlamaması* mümkün mü?); küçük, harika bir Artschwager'e, büyük, oldukça iyi bir Marden'e ve bir keresinde bazı konukların –kimlikleri hiç saptanamadı– içine kül tablası boşalttıkları bir Gober lavabosuna sahip; sonra, balmumumsu bir ihtişamla, çift kişilik bir kanepede, Linda Neilson'ın yanında oturan Jack Johnson var, Linda Jack'in yüzündeki buzul topografyaya doğru, ateşli ateşli konuşmakta; ilk içkileri (buzlu votka; Elena Moskova'dan getirttiği, belirsizliğiyle ünlü, karanlık markayı sunuyor – gerçekten, farkı kim anlayabilir ki?) ikinciler izliyor, ama üçüncü kadeh yok; partinin, muazzam servetlerin, kulak ne

kadar alışırsa alışsın hep azıcık baş döndürücü olan, ısrarcı, parıltılı uğultusu var; Rebecca'ya şöyle çabucak bir göz atma var (karısı iyi, Mona ve Amy'yle konuşuyor; böyle durumlarda kendi başının çaresine bakabilen bir karısı olduğu için Tanrı'ya şükürler olsun); Bette Rice'la (Peter açılışı kaçırdığı için çok üzgün, Inksys'lerin olağanüstü olduğunu duydu, bu hafta mutlaka uğrayacak), Doug Petrie'yle (öğle yemeği, gelecek hafta, pazartesi-den sonra herhangi bir gün, kesinlikle) ve *öteki* Linda Neilson'la (ah, elbette, öğrencilerine bir konuşma yapmaya elbette gelirim, beni galeriden ara, bir tarih saptayalım) yapılan kaçınılmaz sohbetler var; Kelly'nin tuvalete yeni asılan karakalem çiziminin altında çiş yapmak var (Elena *anlıyor olamaz*, değil mi – bunu bir banyoya asıyorsa, okuma gözlüğü konusunda da ciddi olması gerekiyor demektir); üçüncü votkayı her şeye rağmen içme kararı var; Elena'yla cilveleşmek var – *Hey, votkaya bayıldım; Meleğim, istediğin zaman gelip alabileceğini biliyorsun* (Peter yaydığı şu hey-fırsatını-bulsam-seni-becerirdim havasıyla ünlendiğini, hatta bu nedenle, muhtemelen de küçümsendiğini biliyor); kadidi çıkmış, isterik Mike Forth var, Emmett'le birlikte, Terence Koh'un yakınında duruyor, Rebecca'ya sarkacak kadar sarhoş olmayı bekliyor (Peter zavallı Mike'a acıyor, elinde değil, bizzat şahit – Joanna Hurst'ün adamı *sevmemiş, azıcık bile sevmemiş olmasına*, otuz yıl sonra bile şaşmakta); günü birlik tutulan, yakışıklı garsonun mutfakta gizlice cep telefonuyla konuştuğunun göze ilişmesi var (erkek sevgili, kız sevgili, belki de kiralık seks – bu tür davetlerde servis yapan çocuklar, en azından, iyi kötü bir gizem taşıyorlar); sonra oturma odasına dönüş ve – amanın, Mike sonunda Rebecca'yı köşeye kıştırılmayı becermiş, gözü dönmüşçesine konuşuyor, kadınsa başını sallıyor ve söz verdiği yardımı ulaştırması için Peter'a bakınıyor;

Peter'in unuttukları biri olmasın diye etrafı hızla kolaçan etmesi var; Elena'yla yaptığı hoşça kal konuşması var, kadın Vincent'ları kaçırdığı için üzgün (*Ara beni, sana göstermek istediğim birkaç parça var*); Bette Rice'in alışılmadık hararettteki vedası (bir şeyler dönüyor), Rebecca'nın sitemi (*Kusura bakma, Rebecca'yı buradan götürmeliyim artık, yakında görüşürüz*) var; sonra Mike'in paniklemiş ayrılık sırtışı, hoşça kal, hoşça kal, teşekkürler, haftaya görüşürüz, tabii, kesinlikle, ara beni, tamam, hoşça kal.

Bir başka taksiyle kent merkezine dönüş. Peter bazen şöyle düşünür: Sonunda, artık bu son ne zaman gelecekse, dünyasal varoluşundan en canlı anımsayacağı şey, yaptığı taksi yolculukları olacak. Kokular ne kadar berbat (bu kez araba parfümü yok, yalnızca hafif, belli belirsiz bir safra ve karter yağı karışımı), sürüş ne kadar saldırgan ve beceriksiz olsa da (bu seferki, bir gaza bir frene yüklenen heriflerden) hep bir kapalı, dar alanda yüzme duygusu, bu sağı solu belirsiz kentin caddelerinden saldırıya uğramaksızın kayma duygusu.

Yetmiş Dokuzuncu Cadde'yi izleyerek Central Park'tan geçiyorlar, taksiyle yapılan gece yolculuklarının en güzellerinden biri; park yarattığı yeşil-siyah hülyaya gömülmüş, küçük, yeşilli sarılı ışıklar, yuvarlak çimenlikleri ve onları çeviren çakıllı patikaları aydınlatıyor. Buralarda umutsuz, çaresiz insanlar var elbette, kimileri sığınmacı, kimileri suçlu; bu akıl almaz çelişkilerle, güzelliklerin ve cinayetın bitimsiz kördüğümüleriyle başa çıkabilmek için elimizden geleni yapıyoruz.

Rebecca şöyle diyor: "Beni Kasırğa Mike'tan kurtarmadın."

"Hey, seni onun yanında gördüğüm an, elinden çekip aldım."

Kadın büzülmüş oturuyor; soğuktan eser bile olmadığı halde, kollarıyla omuzlarını sarmış.

“Biliyorum,” diyor.

Ama yine de, karısını hayal kırıklığına uğrattı, öyle değil mi?

“Bette’nin bir sorunu var gibi,” diyor Peter.

“Rice mı?”

Partide *başka* Bette var mıydı, kuzum? Ömrünün daha ne kadarını böyle gereksiz, abes soruları yanıtlamaya adayacak; sırf Rebecca dikkatini vermediği, *lanet olası programa uymadığı* için kapıldığı küçük öfke nöbetleri yüzünden, onu bekleyen müstakbel inmeye ya da kalp krizine daha kaç adım yaklaşacak?

“Hı-hıı.”

“Nesi var, sence?”

“Hiçbir fikrim yok. Vedalaşırkenki halinde bir şey... İçime kurt düştü. Yarın arayacağım onu.”

“Bette güç bir dönem geçiriyor.”

“Nasıl yani, menopoz gibi mi?”

“Başka şeyler de var.”

Bunlar heyecanlandırıyor Peter’ı, bir tek kadınların becerebildiği şu kesinliğin, emin oluşun küçük dışavurumları. Doğruca Henry James ve Eliot’tan fırlamış şeyler, değil mi? İşin aslı, hepimiz Isabel Archer’la, Dorothea Brooke’la aynı hamurdanız.

Taksi Beşinci Cadde’ye ulaşıyor, sağa dönüyor. Park, Beşinci Cadde’den sonra, geceleri uyuyan bir tehdide dönüşme özelliğini yeniden kazanıyor; kapkara ağaçları ve bekleyen, biriken *bir şeyleriyle*. Şu binalarda yaşayan milyarderler de hissediyor mudur bunu? Geceleri, şoförleri onları eve getirirken caddenin karşı tarafına bakıyor, ağaçların altından köklü ve aç bir sabırla onları gözetleyen bir vahşete karşı, şimdilik, kıl payı güvende olduklarını düşünüyorlar mıdır?

“Mizzy ne zaman geliyor?” diye soruyor.

“Önümüzdeki hafta, dedi. Mizzy’yi bilirsin.”

“Hım.”

Mizzy’nin nasıl biri olduğunu Peter gerçekten de bilir. Mizzy şu zeki, oradan oraya sürüklenen gençlerden biri; bir miktar kafa yorduktan sonra, Sanatla İlgili Bir Şey yapmak istediğine karar veren, ama ciddi ciddi çalışmayı düşünmeyen, belki de düşünemeyenlerden; gençliğin, zekânın ve istekliliğin bir araya gelince bir meslek oluşturacağını, bu mesleğin de zamanı geldiğinde tam ve kusursuz bir biçimde arzı endam edeceğini sananlardan.

Kadınlardan oluşan bu aile, gözü dönmüş sevgisiyle zavallı çocuğu mahvetti, öyle değil mi? Böylesine bir karasevdayı kim sağ salim atlatabilir ki?

Rebecca ona dönüyor; kolları hâlâ göğsünde kavuşmuş. “Bazen sana da saçma gelmiyor mu?”

“Ne?”

“Bu partiler, yemek davetleri filan, bütün bu korkunç insanlar.”

“Korkunç değiller.”

“Biliyorum. Yalnızca hep aynı lafları, malum soruları yinelemekten bıkip usandım. Bu insanların yarısı, ne iş yaptığımdan bile habersiz.”

“Doğru değil bu.”

Şey, belki azıcık doğru. Rebecca’nın sanat ve kültür dergisi *Blue Light* bu tür insanların gözünde ağır toplardan biri değil. Demek istediğim, bir *Artforum* ya da *Art in America*’yla aynı kefedede değil. İçinde sanat var, elbette, ama aynı zamanda şiir, öykü ve –aman ki aman– ara ara eklenen moda sayfası da var.

“Mizzy’nin bizde kalmasını istemiyorsan, ona bir yer ayarlayabilirim,” diyor kadın.

Ah, konu hâlâ Mizzy demek? Küçük kardeşi, hayatının aşkı.

“Yo, sorun değil, sahiden. Onu ne zamandır görmedim... Beş yıl? Altı?”

“Doğru. California’daki şeye gelmemiştin.”

Ansızın acılı, beklenmedik bir sessizlik. California’ya gitmediği için kadın ona kızmış mıydı? Peki ya kendisi, kadının ona kızgın olmasına kızmış mıydı? Hiçbir şey anımsamıyor. Ama yine de, California’yla ilgili olumsuz bir şey var. Ne, peki?

Rebecca öne eğiliyor, tatlılıkla dudaklarından öpüyor.

“Hey,” diye fısıldıyor Peter.

Karısı yüzünü onun boynuna gömüyor. Erkek bir kolunu ona doluyor.

“Dünya bazen insanı tüketiyor, değil mi?” diyor Rebecca.

Barış sağlandı. Ama yine de. Rebecca en küçük ayrıntıları dahi anımsayabilen, alevlenen bir tartışmada Peter’in aylarca öncesine ait suç dökümünü ortaya serebilen biri. Peter bu gece herhangi bir kural ihlali, haziran ya da temmuzda suratına çarpılacak bir hata yaptı mı?

“Hım,” diyor. “Biliyor musun, bence Elena’nın saç, gözlük, vesaire konusunda ciddi olduğunu, kesin bir dille söyleyebiliriz.”

“Öyle olduğunu söylemiştim sana.”

“Hiç de söylemedin.”

“Sen hatırlamıyorsun, hepsi bu.”

Taksi Altmış Beşinci Cadde’deki bir trafik ışığında duruyor.

İşte buradalar: Bir taksinin arka koltuğunda oturan, orta yaşlı bir çift (bu seferki sürücünün adı Abel Hibbert, genç ve gergin, sessiz, öfkesi burnunda). İşte Peter’la karısı, yirmi bir (neredeyse yirmi iki) yıllık evliler, artık arkadaş olabilmişler, birbirleriyle şakalaşabiliyorlar, eskisi kadar seks yok, ama *hiç yok* da değil, tanıdığı diğer es-

kimiş çiftler gibi değiller yani; tamam, belli bir yaşa ulaştığında daha büyük başarılar, daha elle tutulur, kalıcı bir tatmin bekleyebiliyorsun, ama kat ettiğin yol da fena sayılmaz, hiç de fena sayılmaz, değil mi? Peter Harris, o saldırgan, düşman tavırlı çocuk, o berbat ergen, bir sürü ikincilik ödülünün sahibi, işte şu sıradan âna ulaştı, bağlandı, birleşti, sevildi; boynunda karısının ılık nefesi, yuvasına dönmekte.

Gel benimle yelken aç, benimle uzaklara yelken aç, uzaklara yelken aç, duup duup de duup...

Yine o şarkı.

Trafik ışığı değişiyor. Şoför gaza yükleniyor.

Seksin amacı...

Seksin bir amacı yoktur.

Yalnızca, bunca yıldan sonra, biraz karmaşıklaşabilir. Bazı geceler kendini azıcık...Şey. Canın pek sevişmek istemiyordur, ama yetişkin bir kız evladı, gizli endişelerden oluşan bir hazinesi olan, ılımlı, iyi huylu ancak hafiften dikensi bir hal almış bir evliliğin, artık bir cumartesi gecesi, bir partinin ardından, Elena Petrova'nın fazlasıyla övündüğü özel stok votkasının, artı daha sonraki akşam yemeğinde içilen bir şişe şarabın çakırkeyifliğiyle bile sevişmeyi içermeyen, yuvarlanıp giden, dostane bir evliliğin bir parçası olup çıkmak da istemezsin.

Peter kırk dördünde. Sadece kırk dört. Rebecca daha kırk birinde bile değil.

Bulanan midesi, kendini seksi hissetmesine katkıda bulunmuyor. Bunun anlamı ne şimdi? Ülserin ilk belirtileri neydi?

Rebecca yatarken külot, V yakalı Hanes tişörtü ve pamuklu soket çorap giymiş (ayakları yazın ortasında bile uşür). Kendisiyse beyaz slip külot. On dakika CNN

izliyorlar (Pakistan’da arabaya konan bomba, otuz yedi kişi; Kenya’da ateşe verilen kilise, içerdekilerin sayısı bilinmiyor; dört küçük çocuğunu, Alabama’daki yirmi beş metre yüksekliğindeki köprüden atan adam – ölen at hakkında hiçbir şey yok, ama bu yerel haber zaten), sonra kanalı değiştirip bir süre *Vertigo*’ya takılıyorlar; James Stewart’ın Kim Novak’ı (Madeleine halini), bir hayat kadınının yeniden doğmuş hali olmadığına ikna etmek için manastıra götürdüğü sahne.

“Buna takılıp kalmamalıyız,” diyor Rebecca.

“Saat kaç?”

“Geceyarısını geçti.”

“Yıllardır izlemedim bunu.”

“At hâlâ orada.”

“Ne?”

“At.”

Bir dakika sonra, James Stewart’la Kim Novak geçekten de, gerçek boyutlardaki plastik ya da işte alçı atın çektiği, eski bir faytonda oturuyorlar.

“Bir an, kazada ölen atı kastettiğini sandım,” diyor Peter.

“Ah. Hayır. Bazı şeylerin böyle kesişmesi garip, değil mi? Neydi o sözcük?”

“Eşzamanlılık. Atın hâlâ orada olduğunu nereden biliyorsun?”

“Oraya gittim. O manastıra. Kolejdeyken. Her şey tıpatıp filmdeki gibi.”

“Yine de, at artık kaldırılmış olabilir, elbette.”

“Bak, buna takılıp *kalamayız*.”

“Neden olmasın?”

“Çok yorgunum.”

“Olsun, yarın pazar.”

“Sonunu biliyoruz.”

“Neyin sonunu?”

*Amerikalı yazar Michael
Cunningham, modern
kentlerde yaşamlarını
sürdüren bireylerin derin
iç çelişkilerini, psikolojik
sorunlarını ustaca anlatıyor.*

© 2010 Richard Pinks

Biri sanat simsarı, diğeri dergi editörü olan Peter ve Rebecca Harris, Manhattan, So-Ho'da yaşayan, kırklı yaşlarda, görünürde mutlu olmak için gereken her şeye sahip bir çifttir. Bir gün Rebecca'ya iki-zi kadar benzeyen erkek kardeşi Mizzy yanlarına gelir. Yirmi üç yaşında, uyuşturucu bağımlılığıyla başı dertte, yönünü henüz bulamamış bir ilah kadar güzel Mizzy'nin gelişinden sonra, Peter birlikte çalıştığı sanatçıları, yapıtlarını, kendi kariyerini, kısaca o güne kadar özenle kurduğu dünyasını sorgulamaya başlar.

Michael Cunningham'ın Pulitzer Ödülü kazanan ve beyazperdeye de aktarılan yapıtı *Saatler* gibi, *Gece İnerken* de, günümüzün yaşam biçimini tekrar tartmamız gerektiğini vurguluyor. Şoklar ve artçı şoklarla devam eden roman, güzelliğin anlamı, işlevi ve aşkın yaşamımızdaki yeri konusunda tartışmalar açıyor.

Sonunda, Peter sadece sanatçıların değil, kendisinin, karısının, hatta insanların kendilerini yenilemeleri gerektiğini anlıyor. Yaşamın yeniden yeniden yaratılması şart. Değişmez mutlu sonlar yok. Ama bir tek şey önemli: bağışlamak.

ISBN 978-975-07-1311-8

9 789750 713118